

Low Carbon Ukraine

Policy advice on low-carbon policies for Ukraine

Supported by

Federal Ministry
for the Environment, Nature Conservation,
Nuclear Safety and Consumer Protection

Based on a decision of the German Bundestag

Політичні реформи на підтримку «зеленої» відбудови України Рекомендації для теплоенергетичного сектору

Рувен Стуббе

Берлін/Київ, вересень 2022 р.

Implemented by

 Berlin
Economics

Структура

---

1. Мотивація
2. Відбудова швидка чи «зелена»?
3. Огляд: система централізованого теплопостачання в Україні
4. Політика «зеленої» відбудови системи централізованого теплопостачання
5. Висновок

1. Мотивація

Економічні чинники «зеленої» відбудови теплоенергетичного сектору:

Підвищення ефективності та зниження вартості зелених технологій

Зростання цін на викопні енергоносії та цінова волатильність

Безпека енергопостачання

Перспектива вступу до ЄС

АЛЕ: Регуляторні перешкоди та стримуючі фактори для мобілізації інвестицій у низько- або безвуглецеві потужності у теплоенергетичному секторі

➤ **Необхідно реформувати політику для подолання перешкод та залучення інвестицій**

2. Швидка відбудова чи «зелена» відбудова?

Аварійно-відновлювальна відбудова:

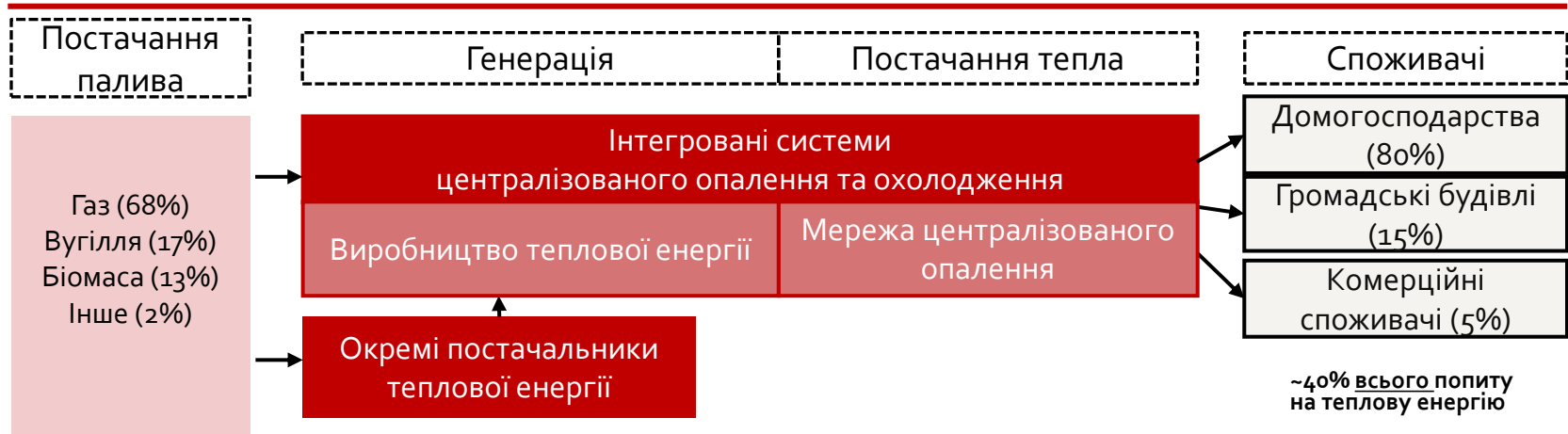
- Забезпечення людей дахом над головою та теплом взимку
- **Низькі інвестиційні витрати важливіші за низькі операційні витрати**

Післявоєнна відбудова:

- «Build back better» («відбудова краще ніж було»)
- Акцент на енергоефективність
- **Низькі операційні витрати можуть призвести до більш низьких нормованих витрат**

- **При аварійно-відновлювальних заходах слід надавати перевагу таким тимчасовим рішенням, які не перешкоджатимуть інвестуванню у більш сучасні та «зелені» активи**

3. Огляд: система централізованого теплопостачання в Україні

Можливості для енергоефективності та декарбонізації

- ТЕЦ на біомасі
- Теплові насоси комунально-побутового масштабу
- Централізовані електричні котельні
- Централізовані накопичувачі тепла

Перешкоди для залучення інвестицій

- Субсидовані/регульовані ціни на газ для теплокомуненерго
- Низька платіжна дисципліна
- Політизоване тарифоутворення
- Розділена система регулювання (НКРЕКП/Мінрегіон)

4. Політика «зеленої» відбудови теплового сектору

Поетапна відмова від газових субсидій

- Поетапне скасування регульованих цін на постачання газу від Нафтогазу до теплокомуненерго
- **Паралельно:** Програма виділення газу
  - Зобов'язати Нафтогаз продавати видобутий газ на прозорому торговому майданчику

Підвищення платіжної дисципліни

- Удосконалення системи збору платежів за рахунками
  - передбачити адекватні штрафи та пеню за несплату (тільки після закінчення війни)

Тарифна реформа: стимулююче регулювання

- Підвищити прозорість тарифоутворення
- Враховувати перекладання витрат на споживачів
- Включити винагороди (стимули) та покарання (санкції) за досягнення цілей щодо ефективності та якості надання послуг

Гармонізація регулювання централізованого теплопостачання

- Перехід від дво- до однотарифної системи (уніфікована методологія)
  - Консолідація нормативно-правових актів НКРЕКП та уряду

4.1 Комплементарна політика

Ціноутворення на викиди вуглецю

- Адекватна ціна на викиди вуглецю, що охоплює всі енергоспоживаючі сектори, може ефективно спрямовувати інвестиції в низьковуглецеві активи (в т.ч. в теплоенергетику)
- Повинне відображати EU-ETS та майбутню EU-ETS-II і поступово наближатися до рівня цін ЄС
  - Уникнення економічного шоку та проблемних активів при майбутньому вступі до ЄС
  - Перенаправляє доходи від EU-SVAM в Україну

Посилення соціальних виплат

- Цільові або широкі трансферти для компенсації домогосподарствам підвищення тарифів на теплову енергію
  - Незалежність від споживання (стимул до енергоефективності та енергозбереження)
  - Покращення трансфертів житлово-комунальних субсидій (цільових) або трансфертів на душу населення (широких)

4.1 Комплементарна політика (продовження)

Удосконалення управління державними підприємствами

- Усунути всі нерегулярні зобов'язання Нафтогазу та теплокомуненерго, такі як...
  - надання енергетичних послуг за субсидованими цінами
  - фінансове перехресне субсидювання всередині енергетичних ринків
  - До державного/муніципальних бюджетів повинні надходити лише прибутки, які є повністю вільноконвертованими (не підлягають цільовому використанню або наповненню «спеціальних фондів»).
- Забезпечити, щоб менеджмент Нафтогазу та теплокомуненерго мав можливість самостійно управляти та керувати компаніями за умови нагляду з боку державного власника відповідно до найкращих світових практик

5. Висновок

- У теплоенергетичному секторі існують можливості для економічно ефективного підвищення енергоефективності та прискорення декарбонізації під час реконструкції
- Але існують регуляторні перешкоди та стримуючі фактори для залучення інвестицій у низько- або безвуглецеву енергетику в теплоенергетичному секторі

Ключові реформи політики:

- Поетапна відмова від газових субсидій
- Підвищення платіжної дисципліни
- Тарифна реформа (стимулююче регулювання)
- Гармонізація регулювання централізованого теплопостачання
- Ціноутворення на викиди вуглецю
- Посилення соціальних виплат
- Удосконалення управління державними підприємствами

Зелена відбудова України – не дорога розкіш, а економічна необхідність для забезпечення майбутньої конкурентоспроможності в умовах поступової декарбонізації світової економіки

Додаткова література (незабаром також українською)

Supported by
Federal Ministry
for the Environment, Nature Conservation,
Nuclear Safety and Consumer Protection
Based on a decision of the German Bundestag

Policy Proposal Series [PPR/03/2022]

Policy reforms supporting Ukraine's green reconstruction

Rouven Stubbe
Manuel von Mettenheim
David Saha
Ievgenii Cherviachenko
Pavel Bilek
Robert Kirchner

1	Introduction	1
2	Electricity sector	3
2.1	Mitigating market power & phasing out wholesale market price caps	4
2.2	Financing & de-risking investments in renewable energy sources.....	5
2.3	Liberalising electricity retail consumer prices	6
3	Gas and district heating sector	7
3.1	Gas release programme	7
3.2	Phasing out gas subsidies.....	7
3.3	Tackling underfinancing of district heating companies	8
3.4	Harmonising district heating regulations	9
4	Residential sector.....	9
4.1	Legal reforms to facilitate the renovation of multi-apartment homes	10
5	Cross-sectoral policy reforms	11
5.1	Carbon pricing.....	11
5.2	Social transfers	12
5.3	Governance of state-owned enterprises	13
6	Conclusion	14

https://www.lowcarbonukraine.com/wp-content/uploads/PPR_03_2022_Policy_reforms_supporting_UKR_green_reconstruction.pdf

Low Carbon Ukraine

Policy advice on low-carbon policies for Ukraine

Supported by

Federal Ministry
for the Environment, Nature Conservation,
Nuclear Safety and Consumer Protection

Based on a decision of the German Bundestag

Implemented by

Керівник відділу енергетики та клімату

Роберт Кірхнер

kirchner@berlin-economics.com

www.lowcarbonukraine.com

Проектний менеджер

Олена Бударагіна

budaragina@berlin-economics.com

Тел.: 030 2064 34 64 - 0